

योगिनामिव स्वच्छंदमृत्युभ्रमं वारयति लोकाभिरामामिति अयमर्थः योगिनो हि स्वच्छंदमृत्यवः स्वांतनुमाग्रेय्यायोगधारणया दग्ध्वा लोकांतरं प्रति विशंति भगवांस्तु न तथा किंतु अदग्ध्वैव स्वतनुसहित एव स्वकंधामवैकुण्ठारव्यमाविशत् तत्र हेतुः लोकाभिरामाम् लोकानामभिरामः अभितोरमणं स्थितिर्यस्यांताम् जगदाश्रयत्वेन जगतोऽपि दाहप्रसंगादित्यर्थः किंच धारणायाध्यानस्य मंगलं शोभनं विषयमितरथा तयोर्निर्विषयत्वं स्यात् दृश्य ते तदुपासकानां तथैव तद्रूपसाक्षात्कारः फलप्राप्तिश्चेति भावः इच्छाशरीराभिप्रायेण वा यथाश्रुतमेवास्तु तत्रापि तु लोकाभिरामामित्यादीनां विशेषणानामानर्थक्यप्रसंगात्तदप्यदग्ध्वातिरोधाय निर्गत इत्येव सांप्रतम् ॥ ६ ॥ तदा स्वस्वमेव लोकमागमिष्यतीति संभ्रमेण देवादिकृतः सर्वतो दुंदुभिनादपुष्पदृष्ट्यादि महोत्सवो भवदित्याह दिवीति भूमेः सकाशात् श्रीकृष्णमनुययुः ॥ ७ ॥ तदा श्रीकृष्णोऽतर्हिते सति कुतो गत इति विवर्कयंतोऽपि ब्रह्ममुख्या देवा

लोकाभिरामां स्वतनुं धारणाध्यानमंगलम् ॥ योगधारणयाऽग्रेय्यादग्ध्वा धामाविशत् स्वकम् ॥ ६ ॥ दिवि दुंदुभयो नेदुःपेतुः सुमनसश्च खात् ॥ सत्यंधर्मो धृतिर्भूमेः कीर्तिः श्रीश्चानुतं ययुः ॥ ७ ॥ देवादयो ब्रह्ममुख्या न विशंतं स्वधामनि ॥ अविज्ञातगतिं कृष्णं ददृशुश्चातिविस्मिताः ॥ ८ ॥ सौदामन्या यथा काशे यांत्याहि त्वाऽभ्रमंडलम् ॥ गतिर्न लक्ष्यते मर्त्यैस्तथा कृष्णस्यै देवतैः ॥ ९ ॥ ब्रह्मरुद्रादयस्ते तु दृष्ट्वा योगगतिं हरेः ॥ विस्मितास्तां प्रशंसंतः स्वस्वलोकं ययुस्तदा ॥ १० ॥ राजन्परस्य तनुभृज्जननाप्ययेहामायाविडं वनमवेहियथानटस्य ॥ सृष्ट्वात्मने दमनुं विश्वविहृत्य चांते संहृत्य चात्ममहिना परतः स आस्ते ॥ ११ ॥

दयः स्वधामनि विशंतं श्रीकृष्णं न ददृशुः तत्र हेतुः अविज्ञातगतिमिति क्वचित्क्वचित् ददृशुश्च ततोऽतिविस्मिता बभूवुरित्यर्थः ॥ ८ ॥ अविज्ञातगतित्वं दृष्टान्तेन स्पष्टयति सौदामन्या गतिर्यथामर्त्यैर्न लक्ष्यते देवैस्तु लक्ष्यते तथा भ्रमंडलं हित्वा गच्छतः श्रीकृष्णस्य गतिः देवैरपि न लक्ष्यते किंतु तत्पार्षदैरेवेत्यर्थः ॥ ९ ॥ १० ॥ अभिप्रायापरिज्ञानात् प्रथमं परिक्रिष्टं तत्त्वदृष्टं दृष्ट्वा पुनस्तमेवार्थं प्रपंचयति राजन्निति त्रिभिः परस्य सर्वकारणस्य तनुभृत्सु यादवादिषु जननाप्ययेहा आविर्भावतिरोभावरूपा चेष्टा इयं मायया अनुकरणमात्रमवेहि नटो यथाऽविकृत एव जन्मादीन् विडं वयतितद्वत् आस्तां तावद्यादवादिषु जन्मादिशंका यद्विसर्गनिरोधादिष्वप्यसावविकृत एवास्त इत्याह सृष्ट्वेति आत्मना स्वयमेवेदं जगत्सृष्ट्वाऽतर्क्यामित्वेनानुविश्य आत्ममहिना स्वमहिम्ना उपरत आस्ते ॥ ११ ॥